

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/17
KARAR NO : 1985/1

ÖZET : Adli Yargı yerince evliliğin tescilli konusunda verilen ilâmın;Anayasa'nın 138/4.,Medeni Kanununun 38.ve Nüfus Kanununun 11.,27.ve 46.maddeleri uyarınca Nüfus Memurluğu'nca nüfus kütüğüne işlermesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-Necati Karacibioğlu
2-Seher Karacibioğlu
Davalılar : 1-Şenkaya Nüfus Memurluğu
2-Erzurum Valiliği

Davanın konusu: A)1-Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ve o zananki şartlara göre, 2-3-1926 doğumlu Seher ile 21-4-1926 günü evlenen davacı; evliliğin tescilli konusunda Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'ne açılan dava sonunda,anılan mahkemeden 5-3-1963 günlü, 1962/142, 1963/28 sayılı ve evliliğin tesciline dair karar almıştır.

2-Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'nin mezkûr kararını icra ettirmek üzere nüfus idaresine vaki başvuru üzerine talep; evlilik tarihinde Seher'in 1 yaşında olmaması nedeniyle idarece reddolunmuş,bunun üzerine ilâmın icra yoluyla infazı için Şenkaya İcra Memurluğu'na müracaat edilmiştir.

3-İcra takibi sırasında; nüfus idaresi takibe itiraz etmiş,bunun üzerine davacı itirazın kaldırılması ve icra takibinin devamı için Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği'ne başvurmuştur.

4-Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği: 12-1-1976 gününde, 1975/2,1976/2 sayılı ile; nüfus memurluğunun ilâmı infaz etmek zorunda olduğu,idarenin evlilik tarihinde bir yaşındaki kişinin evlenmesinin mümkün bulunmadığı yolundaki millâhazası ile evliliği tescil etmeyip bu konudaki icra takibine itiraz etmekle sorunun idari bir niteliğe büründüğü,zira mahkeme kararına uymamanın idari tasarruf olduğu,idareyi;evliliğin tescilli yolunda idari bir tasarrufa cebri icra marifetiyle zorlamanın mümkün bulunmadığı ve talebin kabule şayan olmadığı gerekçesi ile talebi reddetmiştir.

5-Anılan mercinin kararı,temyiz edilmekle Yargıtay 12.Hukuk Dairesi'nce onanarak kesinleşmiş,aynı dairece tashihi karar istemi de reddedilmiştir.

B)1-Davacılar bu kez; kaymakamlık aracılığı ile Erzurum Valiliği'ne başvurarak Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen ilâmın nüfusa tesciline karar vermesini istemişlerdir.

2-Erzurum İl İdare Kurulu: 23-2-1982 gününde, 6/45 sayılı ile; Adli Yargı mercince verilen ve kesinleşen yargı kararlarının infazının aynı yargı içinde yer alan icra memurluğunca yapılması gerektiğinden bahisle talebin reddine karar vermiştir.

3-Anılan kararın iptali ve evliliğin tesciline ilişkin ilâmın nüfus idare-

resince infazına karar verilmesi istemi ile davacılar bu kez Danıştay'da idari dava açmışlardır.

4-Danıştay 10.Dairesi: 16-2-1984 gününde,1982/5009,1984/271 sayı ile; nüfus kayıtlarındaki her türlü düzeltmenin Adli Yargı kararı ile yapılabileceği ve bu konudaki Adli Yargı kararlarının infazının da ilgili icra memurluklarınca sağlanacağı,Adli Yargı yerince verilen kararların infazının idareden istermesinin yerinde olmadığı ve davalı idare işleminin mevzuata uygun bulunduğu gerekçesi ile davanın reddine karar vermiştir.

Davacı; 10-8-1984 kayıt tarihli dilekçe ile,görevli yargı yerinin ve binnetice evliliğin tescilli konusundaki ilânın nüfus kütüğüne tescilini yapacak makamın belirlenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Milleti adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda,Şerafettin Seyhun,Çetin Aşçıoğlu,Şafak Sancar,Erol Çırakman,Mustafa Şahin ve İlhan Köseoğlu'nun katılmaları ile yaptığı, 4-2-1985 günlü toplantıda; geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler ve Danıştay Başsavcılığı ile Cumhuriyet Başsavcılığı'nın olumsuz görev uyuşmazlığı olduğu ve davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceleri okunduktan; toplantıya,Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Mustafa Bumin ve Yargıtay C.Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu'nun yazılı düşüncelerinin aksine davada İdari Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

İncelenen dosya içeriğine göre; davacılar evliliklerinin tescili konusunda Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 5-3-1963 günlü, 1962/142,1963/28 sayılı kararın infazı için gerekli yasal girişimlerde bulunmuşlar,ancak sonuçta gerek Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği'nin 12-7-1976 günlü, 1975/2, 1976/2 sayılı gerekse,Danıştay 10.Dairesi'nin 16-2-1984 günlü, 1982/5009, 1984/271 sayılı kararları nedeniyle Göle Asliye Hukuk Mahkemesi kararının infazını sağlayamamışlar, 10-8-1984 günlü dilekçe ile mahkememiz'e başvurarak Adli ve İdari Yargı mercilerinin kararları nedeniyle oluşan uyuşmazlığın çözümünü,binnetice ilânın infazının sağlanmasına karar verilmesini istemişlerdir.

Davacı tarafından doğduğu ileri sürülen uyuşmazlığın halli için öncelikle bunun görev uyuşmazlığı mı yoksa hüküm uyuşmazlığı mı olduğunun tesbiti daha sonra da bu tesbite göre uyuşmazlığın çözümü gerekmektedir.

Anayasa'nın 138.maddesinin son fıkrasında" Yasama ve Yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez" denilmekte ve dolayısıyla doğru ^{ve} yanlışlığı tartışılmadan kesin hükme aynen riayet olunacağı vurgulanmaktadır.

İster fertlere karşı olsun,isterse kamu idare ve kurumlarına karşı sadır olmuş bulunsun yargı kararlarını uygulama ve uygulatma görev ve sorumluluğu şüphesiz devlete düşen bir ödevdir.Bu bakımdan öncelikle,kanun ve kesin hüküm kuralına,yaptırıma gerek kalmadan uymakla yükümlü olan idareye karşı hukuk düzenimizde cebir unsurunu içeren adli icra yoluna izin verilmemiştir.

Şu halde;nüfus idaresini olumlu bir işlem yapmava zorlayan yargı kararının icra memurunun müdahalesine gerek kalmadan yerine getirme görevi yine nüfus idaresine ait olmak lâzım gelir.Esasen,kamu düzeninin korunması ve işlerliğinin uyum içinde kalması da bunu gerektirir.

Olumlu veya olumsuz görev uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkisi sadece Uyuşmazlık konusu davanın esasını çözecek görevli yargı mercini göstermekten ibarettir.Kaldı ki burada Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevli yargı yerini belirleme kararı;nitelikce işin esasını çözmeyi değil,Asliye Hukuk Mahkemesi kararını uygulama emrini tazammun edeceğinden Anayasa'nın " hiç bir organ makam,merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez." hükmüne aykırı olacaktır.Bu nedenle,uyuşmazlığın " hüküm uyuşmazlığı" olduğunu ve bunun 2247 Sayılı Yasa'da hüküm uyuşmazlığı için öngörülen kurallara göre giderilmesinin olayın akışına ve yasaya daha uygun düşeceğini kabul etmek gerekir.

Gerçekten; 2247 Sayılı Yasa'nın 27.maddesinde Adli,İdari ve Askeri Yargı mercilerinde en az ikisinin aynı konu ve sebebe ilişkin ve taraflardan en az biri aynı olan davada verdikleri çelişkili kararlar yüzünden bir hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunduğu hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edildiğinden ve olayda,maddede öngörülen koşullar gerçekleştiğinden hüküm uyuşmazlığı oluşmuştur.

Bu itibarla; Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'nin davacıların evliliklerinin tescil konusundaki 5-3-1963 günlü, 1962/142, 1963/28 sayılı kararının infazını olanaksız kılan ve böylece,hakkın yerine getirilmesini engelleyen Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği'nin 12-7-1976 günlü, 1975/2, 1976/2 sayılı ve Danıştay 10.Dairesi'nin 16-2-1984 günlü, 1982/5009, 1984/271 sayılı kararlarının kaldırılmasına ve Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'ni 5-3-1963 günlü,1962/142, 1963/28 sayılı kararına konu olan evliliğin,Anayasa'nın 138/4., Medeni Kanununun 38.,Nüfus Kanununun 11.,27.ve 46.maddeleri uyarınca yetkili ve görevli nüfus memurluğu'nca aile kütüğüne işlenmesi gerektiğine karar verilmelidir.

Bu görüşçe; Başkan Servet Tüzün ve Üyelerden Çetin Aşçıoğlu ve Erol Çırakman katılmamışlardır.

..../....

SONUÇ : Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği ile Danıştay 10.Dairesi'nin kararları arasında 2247 Sayılı Kanunun 2592 Sayılı Kanun ile değişik 24.maddesinde hüküm uyumsuzluğunun varlığı için öngörülen koşullar gerçekleştiğinden,başvurunun bu yönden kabulüne ve aynı kanunun 25/1.maddesi gereğince gerek Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği'nin 12-7-1976 günlü,Esas-1975/2,Karar-1976/2 sayılı ve gerek Danıştay 10.Dairesi'nin 16-2-1984 günlü,Esas-1982/5009,Karar-1984/271 sayılı kararlarının kaldırılmasına ve Göle Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 5-3-1963 günlü,Esas-1962/142,Karar-1963/28 sayılı kararına konu olan evliliğin 2708 Sayılı Anayasa'nın 138/4.,Medeni Kanunun 38.,Nüfus Kanununun 11.,27.ve 46.maddeleri uyarınca yetkili ve görevli nüfus memurluğunca aile kütüğüne işlenmesi gerektiğine Başkan Servet Tüzün,Üyelerden Çetin Aşçıoğlu ve Erol Çırakman'ın karşı oyları ve oyçokluğuyla,4-2-1985 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün



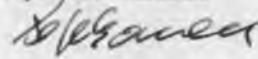
Üye
Şerafettin Seyhun



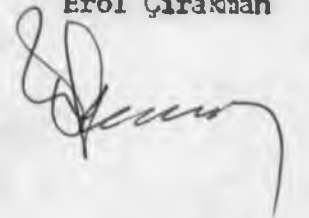
Üye
Çetin Aşçıoğlu



Üye
Şafak Sancar



Üye
Erol Çırakman



Üye
Mustafa Şahin



Üye
İlhan Köseoğlu



S.Y.

20/2

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/17
KARAR NO : 1985/1

KARSI OY YAZISI

2247 Sayılı Yasa'nın 14.maddesi; Adli,İdari ve Askeri Yargı mercilerinin tarafları,sebebi ve konusu aynı olan davada verdikleri görevsizlik kararlarının kesin ke sinleşmiş olması halinde olumsuz görev uyuşmazlığının oluşacağını öngörmüş, 1.maddesinde de görev uyuşmazlığının çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi olduğunu hükme bağla mıştır.

Olayda; davacılar, evliliklerinin tescili konusunda Göle Asliye Hukuk Mah kemesi'nce verilen 5-3-1963 günlü, 1962/142, 1963/28 sayılı kararın infazını sağlamak için yasal girişimlerde bulunmuşlar ise de; önce Şenkaya İcra Tetkik Mercii Hakimliği'ni 12-7-1976 günlü, 1975/2, 1976/2 sayılı kararla ve sonuç olarak sorunun idari niteliğe bü ründüğü,zira idareyi evliliğin tescili konusunda idari tasarrufa cebri icra yoluyla zorl manın mümkün olmadığı gerekçesiyle kabule şayan olmayan talebi,görevsizlik kararı sonuc u doğurur biçimde reddetmiş,daha sonra İdari Yargı'ya intikal eden ihtilâfta Danıştay 14 Dairesi'de, 16-2-1984 günlü,1982/5009,1984/271 sayılı kararla,Adli Yargı yeri kararları nın infazının idareden istenemeyeceği,bu kararların icra memurluklarınca infaz olunacağı gerekçesiyle ve keza görevsizlik kararı sonucunu doğuran şekilde davayı reddetmiştir.Şu hale göre tarafları,sebebi ve konusu aynı olan davada,Adli ve İdari Yargı yerleri davada kendilerini görevli görmemiş ve sonuçta davacı evliliğin tescili konusundaki kararı nüfus kaydına işletmemiş olduğundan ortada birbiriyle esasta çelişen iki yargı kararı değil, görevsizlik kararı bulunduğundan olayda hüküm uyuşmazlığı değil görev uyuşmazlığı oluşmuş tur.

Anılan uyuşmazlığın çözümü için öncelikle; nüfus memurunun evliliğin tes cili konusundaki bir mahkeme kararı uyarınca ne yapması gerektiğini ortaya koymak,bunu yapmaması halinde,bu davranışın ne anlama geldiğini belirlemek gerekmektedir.

Anayasa'nın 138/son.maddesine göre Yasama ve Yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır.

Anılan hükme,Medeni Kanununun 38. ve Nüfus Kanununun 11.,27.ve 46.maddeleri ne göre nüfus memurunun; evliliğin tescili konusunda verilen mahkeme kararı uyarınca nü fus kütüğüne,evliliğin tescilini kaydetme şeklinde olumlu bir işlem yapması gerekir.

Nüfus memurunca bu kaydın yapılmaması idare hukuku açısından menfi bir iş lemdir ve bu işlem;Anayasa'nın 138/son.Medeni Kanununun 38.ve Nüfus Kanununun 11.,27.ve 46. maddesi karşısında hukuk düzeninde sakatlığı ve yokluğu her zaman tartışılabilir bir ni-

telik taşımaktadır.

Davacı; Adli Yargı düzeni içinde evliliğin nüfusa tescilini sağlayamayıp, İdari Yargı yoluna başvurmuş ve iş Erzurum İl İdare Kurulu'na intikal etmiş olduğuna göre bu aşanada, nüfus memurunca evliliği nüfusa kaydetmeme yolundaki işlemin sakatlığı veya yokluğunu tesbit ve bu yolda karar vermek Erzurum İl İdare Kurulu'nun yani İdari Yargı yerinin görevi dahilindedir.

Bu husus gözetilerek ve bu olaya münhasıran, yokluğu tesbit edecek İdari Yargı yeri kararının temyizen incelenmesi görevi de keza İdari Yargı yeri olan Danıştay 10. Dairesi'nin görevindedir.

Bu nedenle, davada İdari Yargı yeri görevli bulunduğundan Danıştay 10. Dairesi'nin görevsizlik kararı sonucunu doğuran 16-2-1984 günlü, 1982/5009, 1984/271 sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği görüşüyle çoğunluk kararına karşıyım.


Başkan
Servet Tüzün

16/2/84
S.Y.

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/17
KARAR NO : 1985/1

KARŞI OY YAZISI

Davacıların Medeni Kanunun yürürlüğünden önce, eski hükümlere göre yapılan evliliğinin kesinleşmiş mahkeme kararına rağmen nüfus kütüğüne kayıt işleminin yapılması üzerine, çıkan uyuşmazlıkta Adli ve İdari Yargı yerlerinden verilen görevsizlik kararları kesinleşince, görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmuştur.

Mahkemelerin sadece eda davalarını sonuçlandıran ilâmları cebri icraya elverişli olduğundan ve evliliğin tescili dileğiyle açılan dava, eda davası niteliğinde bulunmadığından, bu konudaki mahkeme kararı gereğinin icra yoluyla yerine getirilmesi söz konusu değildir. Esasen davanın ve verilen kararın özelliği nedeniyle buna ihtiyaç da yoktur. Bu nedenle, talebin kabule şayan olmadığı gerekçesiyle istemin reddi yolundaki Şenkaya İcra Tetkik Mercii kararı sonucu itibariyle yerindedir.

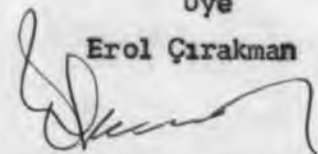
Anayasa'nın 138. maddesinin son fıkrasında "Yasama ve Yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiç bir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." denilmektedir. Nüfus idaresinin mahkeme kararı sonucunu nüfus kütüğüne işlememesi yolundaki davranışı Anayasa prensiplerini ve hukuk düzenini açık bir suretle ihlâl etmekte ve mahkeme kararını uygulama ödeviyle yükümlü olan kamu görevlisinin işlemi, idari bir yetkinin kullanılması olarak kabul edilemeyeceğinden, yetki gaspı niteliği taşımaktadır. Bu tür işlem ve kararlar, sadece biçim ve görünüşte idari nitelik taşırsa da, hukuk yönünden yok ve hükümsüz irade açıklamalarıdır. Devlet adına yapılan, fakat unsurlarındaki ağır sakatlıktan dolayı yok sayılan bir işlem hiç bir hukuki durum hasıl etmeyeceğinden, idare mahkemesinin görev alanına giren, hukuki bir durum ve sonuçtan da söz edilemez.

İdarenin yoklukla malûl ve bu nedenle hükümsüz bir işlemi hakkındaki davanın görülmesi söz konusu olamayacağına göre, bu konuda görevli yargı mercinin tayinine gerek bulunmamaktadır. Ayrıca evliliğin tesciline dair kesinleşmiş mahkeme kararı mevcutken, bu kararın gereğinin yerine getirilmesi için başka bir mahkeme kararına ihtiyaç da yoktur. Olayda nüfus memurluğunun evliliğin nüfus kütüğüne işlenemeyeceği yolundaki işleminin yokluğunun tesbiti yeterlidir. Bu hususun Uyuşmazlık Mahkemesi'nce tesbitine de bir engel mevcut değildir.

Bu nedenlerle, Şenkaya Nüfus Memurluğu kararının hükümsüzlüğünün tesbiti ve olayda görev yada hüküm uyuşmazlığı oluşmadığından istemin reddi gerektiği görüşüyle karara karşıyım.

S.Y.

Uye
Erol Çırakman



14 242

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/17
KARAR NO : 1985/1

KARŞI OY YAZISI

Davaya konu olay, davacının Medeni Kanun'dan önce gerçekleşmiş evliliğinin tesbitine dair Asliye Hukuk Mahkemesi kararının nüfusa tescil edilmemesinden kaynaklanmıştır:

Davacı, nüfus memurluğunun isteğini (kararın hatalı olduğu gerekçesiyle) reddetmesi üzerine, ilâmı icraya koymuş ve İcra Tetkik Mercii(....sorunun idari bir niteliğe büründüğü, ortada idari bir işlem bulunduğu...) gerekçesiyle red kararı vermiştir.

Daha sonra, Danıştay 10. Dairesi'nde (....Adli Yargı kararlarının yerine getirilmesinin de icra memurluğunda yapılacağı....) gerekçesiyle isteği reddetmiştir.

Tartışılan konuda sağlıklı bir sonuca varabilmek için, iki konu sorun olarak incelenmelidir. (Bunlar, "ilâmların yerine getirilmesi, infazı," ve " Uyuşmazlık Mahkemesinin görev alanı" dır.

I-Kural olarak ilâmların yerine getirilmesi Devlet kuvveti yardımı ile, zorla (cebri icra) yapılır. Örneğin; bir borca ilişkin eda, bir kısım inşai ve tam kaza davalarından alınan ilâmların yerine getirilmesi bu yolla sağlanır. Buna karşılık tesbit ve inşai davaların büyük bir çoğunluğu ile İdari Yargı'ya ait iptal davalarına ilişkin kararların zorla yerine getirilmesi olanağı yoktur.

Bu ikinci çeşit kararların zorla yerine getirilmemesinin iki nedeni vardır: Birincisi, hükümle birlikte sonuçların kendiliğinden oluşması; ikinci ise, yerine getirmenin idari bir işleme bağlı olmasıdır. Kuşkusuz, bir yargı kararının idari bir işleme bağlı olması; onun, yerine getirilmesinin tartışılabilceği anlamına gelmez. İdarenin görevi yargı kararını aynen yerine getirmektir.

Anayasa'mızın 138. maddesinde (Yasama ve Yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiç bir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez) emri yer almıştır. Diğer taraftan, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28/4. maddesinde (...mahkeme kararlarını yerine getirmeyen kamu görevlileri ve Devlet aleyhine dava açılabilceği...) kabul edilmiştir; yargı kararlarını yerine getirmemenin en azından görevi ihmal suçunu oluşturacağı da hatırlanmalıdır.

O halde yargı kararlarının mutlak yerine getirileceği bir Anayasa emridir. Kararın içeriğinin şu veya bu şekilde oluşu tartışılmaz. Ancak olayımızda olduğu gibi, tartışılırsa ne olur? Bir an için "kararın ikinci bir kararla yerine getirilebileceği" yolu düşünülebilir. Bu düşünce yalın bir tartışma ortamı içinde doğru da görülebilir. Ne var ki, böyle bir düşünce, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Bir yargı kararının yerine

getirilmesi için, ikinci bir kararın alınması bir taraftan hukuk düzenini ve onun sağladığı güveni sarsar; diğer taraftan, ^{ikinci kararın} değişik çıkması veya yerine getirilmemesi halinde kısır döngü (fasit daire) içine girilir.

Anayasa'mızın 138.maddesinin, yargı kararlarının yerine getirilmesiyle ilgili hükmü; hukukun üstünlüğü ve hukuk devleti gibi üstün değerlerin sonucudur. Bu nedenlerle uyma kaçınılmazdır.

Mutlak ve emredici nitelikteki bu hükmeye karşı, idarenin olumsuz tutumu (yargı kararını yerine getirmek/kaçınma) şeklen bir idari işlemdir. Ne var ki, idarenin son derece açık hukuk kuralına ters düşen davranışı " bir haksız eylemdir." Artık nitelikce bir idari işlem den söz edilemez; yokluk hükmü kendiliğinden oluşur. Yok hükmündeki idari işlemler, hukuk alanında doğmamıştır ve bir hak oluşturmazlar; bunların iptali de gerekmez.

Hukuk devletiyle bağdaşmayan, mahkeme kararlarını yerine getirmekten kaçınma haksız eylemin sonuçlarını doğurur, onlar da " Devlet ve kamu görevlisi aleyhine tazminat davaları açmak" ve " kamu görevlisi hakkında suç ve disiplin koşturması yapılmasını sağlamak" tır. Aslında bu yollar, yargı kararlarını yerine getirilmesini zorlayıcı dolaylı yollardır. Nitekim önceleri yargı kararlarıyla oluşan bu görüş, yasa koyucu tarafından da açıkca kabul edilmiştir. (2577 S.K.24.maddesi)

Bu nedenlerle, yargı kararlarının yerine getirilmesi için, ikinci bir yargı kararına gerek olmadığı kabul edilmelidir.

2-Bilindiği gibi, Uyuşmazlık Mahkemesi; Adli, İdari ve Askeri Yargı yerleri arasında çıkan " görev" ve " hüküm uyuşmazlıklarını" kesin olarak çözümler. O halde olayımızda böyle bir uyuşmazlık olup olmadığı ve bunun niteliği belirlenmelidir.

Yukarıda geniş olarak açıkladığımız gibi, " bir yargı kararının yerine getirilmesi için" ikinci bir yargı kararına ihtiyaç yoktur.

İdare, yargı kararını yerine getirmek zorundadır. İdarenin olumsuz tutumu ise, yok hükmündedir; ve bunun için de bir yargı kararının alınmasına gerek bulunmamaktadır. O halde, görevli bir mahkeme yoktur. bu nedenle de bir görev uyuşmazlığından söz etmek mümkün değildir. Aslında gerekçeleri ayırık olmak üzere her iki mahkeme de görevsizlik kararı vermekle bu sonuca varmışlardır.

Diğer taraftan çoğunluğun " olayda bir hüküm uyuşmazlığı olduğu" yolundaki görüşüne de katılamamaktayız. Çünkü hüküm uyuşmazlığı için, yasa'da öngörülen (m.24) koşulların gerçekleşmesi zorunludur. Bunlar:

- a) Uyuşmazlık yaratan hükümler, ayrı yargı yerinden verilmelidir.
- b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az biri aynı olmalıdır.
- c) Her iki karar da kesinleşmelidir.
- ç) Kararlar/^{da} konunun esası hükmeye bağlanmalıdır.
- d) Birbirine aykırı kararlar nedeniyle, hakkın yerine getirilmesi imkânsız olmalıdır.

Olayımızda özellikle son iki unsurun gerçekleştiği söylenemez. Çünkü, gerekçelerinde açıkca anlaşılacağı gibi, her iki mahkeme kararı da işin esasına değil görevsizliğe karar vermişlerdir. Kararlardan en az birinin esasa ilişkin olmayıp "süre aşımı" ve

" görevden red" şeklinde olması halinde hüküm uyumsuzluğundan söz edilemez.

Ayrıca, esas hakkın(ilâmın nüfusa tescili) yerine getirilmesi imkânsız da değildir.Çünkü olayımızda yargı kararının yerine getirilmesi imkânsız değil aksine zorunludur.Kamu görevlilerinin sorumsuzluğu veya en azından olayı hatalı değerlendirmesi imkânsızlık niteliğinde değildir.

Bütün bu nedenlerle," yargı kararlarının yerine getirilmesi için ikinci bir yargı kararına gerek duyan" ve bu nedenle de" olayda hüküm uyumsuzluğu" kabul ederek sonuca varan çoğunluk görüşüne katılmıyorum.Aksi halde yargı kararlarının yerine getirilmesi tartışılır hale gelebilir.

Uye

Çetin Aşçıoğlu.

S.Y.

İmza 27/2